

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vanden Feestdagh vande geboorte, vande glorieuse Maeght ende deuote oeffeningen t'haerwaerts, ende vande grooten onderstant voor alle die haer anroepen, ende hoe aenghenaem dat het Godt is als wy ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

Vanden Feestdagh vande geboorte, vande glori-
euse Maeght ende deuote oeffeningen t haer-
waerts, ende vanden grooren onderstant voor
alle die haer aenroepen, ende hoe aenghenaem
dat het Godt is als wy sijn Moeder eeren.

DAT LIII. CAPITTEL.

O den doozluchtigen feestdagh vande glo-
rieuse Maeght als dese so veel Aue Marien
gelesen hadde als dese clare Zeeesterre daghen
gegroept heeft in het lichaem van haer Moe-
der/ ende loofte ooc die deuotelijc aen haer offer-
be/ heeftse gebraght wat datse by haer verdie-
nen die met diergelycke deuotie t haerder eeren
met de Engelsche groete dat ghetal verbullen.
Waer op de goedertierenste Maeght gheant-
woydt heeft. Sy verdienen datse inder ewighe-
heyt in den hemel door een sonderlinge genoech-
te des te gheluckiger met my sullen mededeel-
achtich zyn vā alle de blyschap die ic ontfa-
ghen hebbe/ ende noch sonder ophouwen dooz
vernieuwinge ontfāge booz elke deught/waer
toe de salige ende gloriense Dyrbuldicheydt na
haer welbehagen mijn siele alle daghe bequa-
melijc bereydt heeft. Daer na onder de Antip.
Aue decus, soo schein den hemel open ghedaen
te worden / ende dooz den dienst der heyligher
Engelen als eenen berheten zoon neder ghe-
laten te worden int midden vanden Choor/
waer op dat sat de doozluchtighe Keyserinne
der hemelen in groote glorie ende eere. De
welcke dooz haer lieffelijckheyt ende vriende-
lijckheyt melweerdelijck toe-ganck gaf tot
haer aen alle de ghene die vande vergaderinge
op dien feestdagh met hunlieden begheerten
velosten / ende beden tot haer souden comen.
Maer

Maer de Heylige Engelen die den thoon ront
om omcingelden / die onderhienē ende bewesen
wettelijken dienst met verheugē aen de weerdigste
Moeder van hunnen Godt / het heylig
doek vande salige geesten dat boechde hem onder
der de Choozen die songhen / r'samen louende
met henlieden de Coninginne der glorie / doog
elcke woorden die daer gesongen werden. Het
scheen ooc dat vooz elcken persoon eenē Engel
stondt die eenen tack van fraey wassende groenicheyt
in sijn handt droegh / welke tacken by elck van die
personen gebrocht zynde / brocht voozts blommen
ende bruchten van verscheden veruen / naert onderscheydt
van elcs deuotie / als nu alle dingen ghedaen waren / elcken
Engel brocht met grooter blydschap synen tack
aen de Maeghdelycke Moeder / dien stellende om den
thoon daerse op sat / tot een vermeerderinge van
een sonderlinghe hare glorie ende cieraet. Doen
sepede dese tot de Moeder Gods: Wee my
goedertieren Moeder / dat ick onweerdige niet en
verdiene my te binden onder dese salige
Choozen der sancsters: Waer op de goedertieren
Maeght antwoorde: utwen goeden wille die
verbullet al te vollen / ende die deuote meyninge /
daer ghy v dooz het soetlydende instrument van
mynen soetsten Sonna v gewoonte / dese
vesperen tot mynder eere in gheoeffent hebt / die
gaet verre te bouen alle lichamelijke oefeninge /
om het melc te betonen presentere ic met
mijn eyghen handt dien lustigen tac van
uwen goeden wille / die v waer toegevoeght
met lustige blommen ende soetste bruchten en
frayheyt inde tegenwoordicheyt vade eere
weerdige Dybuldicheyt tot een offerhade des
meeste genoechlycheyts. Maer onder

Vvat loō datmen
vint met Christo
ende zijn Heyligen
deuotelijc te dienen.

de Maetenen ſo heeftſe verſtaē inden Geest/hoe
 dat de H. Engelen quamen ende brachten de
 vergeerde blommen en brachten van verſchep-
 den goede meyninghe en deuotie vande verga-
 deringe/en die offerden sy ſeer degelijck aen de
 Maeghdelijcke Moeder/die na dat den arbeyt
 van elc ſwaerder geweest was/schenen na ad-
 uenant des te ſchoonder ende luſtiger/ende na
 dat de meyninge en deuotie van elc ſuynerder
 was/warensē ooc ſoeter. Daer na ſoo deſe aen
 den Gloria Patri vant vierde Reſp. ontwtſpreke-
 lijc weerdelijc pzees die verheffelijcke almogēt-
 heyt van Godt den Vader/en de wonderlijcke
 wiſſheyt vanden Sone Godts/en de verwon-
 derlijcke goeder tierenheyt vanden vertrooster
 den H. Geest. Dooz de welke de H. en altyt eer-
 weerdige Dypbuldicheyt heeft geconnen/ ghe-
 weten/ende haer geweerdicht tot onderſtandt
 van onſer ſaligheyt te ſcheppen een Maeght ſo
 hol van gratien/aen de welke sy de ouerbloe-
 dicheyt van haer Goddelijcke ſaligheyt ſo miſe-
 delijc ſoude mededeplē. Opſtaende de gratieuſe
 Moeder ende eerbiedelijck ſtaende inde tegen-
 woordigheyt vande ſalige Dypbuldichz/scheſe
 deuotelijc te bidden datſe aen deſe han wegē de
 Goddelijcke almogenthyt/wiſſheyt en goe-
 dertierenheyt ſoo veel gratien ſoude ſchenckē/
 alſt mogelijc is hooz een menſche in dit leuē te
 ontfangen. Tot welke begeerte ſcheē de heele
 eerweerdige Dypbuldigheyt in weerdelijc haer
 buygende/aen deſe ſiele ouerbloedelic te ſhenc-
 ken een bouenhemelſche gebenedijdinge / dooz
 welckens daer sy ſcheen als met een den ſoetſtē
 dan alom ouergoten te worden. En alſinen
 ſanc de Antiph. Quam pulchra es, ſo ſanc deſe de
 ſelfſte inde perſoone vanden Sone/ter eerē van
 ſijn

sijn hoogh verheuen Moeder/ het melc den ewi-
 nigen Sone na de soetichepdt van sijn goeder-
 handicheyt metweerdelyc aengenae zijnde/ en
 met het knicken des hoofts als met dancksege-
 ginghe haer eerende heeft tot haer gheseyt: dese
 eere die ghy mijn soetste Moeder betrefsen hebt
 in mijnen persone/ die sal ic v wederom c' sijn-
 der tijt vergelden na de grootdadichepdt van
 mijn Goddelijcke milchert. Daer na onder de
 Antiph. Adest namque festiuitas, in dat woordt:
 Ipsa intercedat pro peccatis nostris, soo scheen de
 Moeder des weeren eerweerdelyc te presentere
 eenen brief die haer door den dienst der Engels
 gebrocht was inde tegenwoordicheyt van ha-
 ren Sone/ inden welcken brief waren geschre-
 uen de boozs. woorden: Ipsa intercedat met gul-
 de lettere/ waer op hy vriendelijc geantwoordt
 heeft: Eerweerdige Moeder ic hebbe v gegeuen
 maght om te versoenen de sonden van alle de
 menschen die deuotelyc aentropen de hulpe van
 v goederterehent/ op wat maniere dat het v
 geliest. Maer soomen onder de Misse inde Se-
 quentia Aue prae clara, sancck de woorden / Ora
 virgo nos, &c. De doozluchtighe Maeght haer
 Dekeerende tot haren Sone/ scheen te bidden
 haer handen v samen leggende met vriendelijc
 gesichte booz die haer aentropen. Dooz wiens
 gebet de Heere hin allen wapenende met het
 reecken van sijn salicheyts draghende Cruys/
 heeft hen dooz sijn Goddelijcke benedictie alle
 bereydt gemaect om weerdelic te ontfanghen/
 ende te behouden het leuentmakende Sacra-
 ment van sijn Lichaem en Bloedt. Maer aen
 dat beercken Audi nos, soo heeft de gloriense
 Maeght gesien geweest te sinnen hy hare Sone
 op eenen hooghen thron. De welke dese dijs
 aen

aeng-
 nader
 salige
 herte
 na a
 ninck
 hand
 geert
 gesta
 come
 wien
 de/h
 gend
 derit
 tot a
 heug
 fess
 en u
 bern
 Ma
 de si
 den
 soo
 goet
 font
 op t
 ooc
 de o
 wor
 dac
 wee
 kel
 ma
 Ma
 die
 En

aengesproken heeft: waerom Moeder der ghenaden en bidt ghy dooz ons niet? Waer op de salige Maeght: Ic spreke dooz W. V. met mijn herte tot het herte van mijnen beminden. Hier na als den selfste veers verhaelt werdt/ de Conincklycke Maeght wstreckende haer teere handt tot het Convent/ ende als dooz haer begeerte vant Conuent opgetrocken zijnde is opgestaen/ ende t'samen met de bergaderinge isse comen staen dooz haren Soon om te bidden/ wiens Keyserlycken Soon wederom opstaende/ heeft hem gekeert goedertierlijck int nabolgende veers/ Salue nos Iesu, eerst tot de bergaderinge/ seggende: Ic ben gereet my te boegen tot alle uwe begheerten. Daer na als dese verheught werdt/ inde glorie banden toecomende feestdagh / ende ouerpeysende ginc spacieren/ en niet en vant waer mede sy haer herte soude bermake/ heeft se gesept tot de Moeder Godts. Nademael datter ontallijcke dinghen zijn die de siele souden verheugen der ghenen die ouerdenckē de glorie vā h eerweerdige Hemelvaert/ soo wilde ick ooc nu wel geleert worden van h goedertierenhept / waer van dat de Enghele sonderlinge gedachtenisse houden inde Hemel/ op den feestdagh van v gheboorte/ waer dooz ooc onse deuotie soude mogen geboordert wordē op aertrick. Waer op de salige Maeght antwoordde: De H. Engelen die houwen nu gedachtenisse inde Hemelsche glorie met een onweerdeerlijcke verheuginge bande ontotspreekelijcke blijschappen die sy hadden die neghen maenden/ waer in ic wies int lichaem vā mijn Moeder als sy met gebeurten hunnen deuoten dienst betwefen in mijnē wasdom. Want de H. Engelen beschouwende inden spiegel vande H.

Dybul.

Oypuldicheyt die sonderlinghe weerdicheyt
 van mijn edelste Lichaem dat gefozmeert wert/
 ende de salicheyt die de Heere vooz hadde dooz
 my aen de heele werelddt te wercken/ so waren
 sy verheught na hun beste in sulcke gedienstic-
 heyt. Sy maecten eel dooz de Goddelijcke gra-
 tie de locht/ ende doock alle de schepselen/ waer
 dooz ic int Lichaem van mijn Moeder werdt
 geboedt. De aertsch-Engelen ooc bekennde
 inden spiegel des Godthepts de hoogheyt van
 de Goddelijcke kennisse/ gemeynsaemheyt/ en
 bereeninghe / waer dooz mijn siele bouen alle
 menschelijc/ta Engels begriyp bereyt gemaect
 werdt/ verheughende sonder vermoeytheyt be-
 toonden hunnen dienst. Diergelijcken oock de
 ander Ordenen inde sake waer in sy sagen/ dat
 ic k hun weerdigheyt aldergelijcste soude wor-
 den/ met hun wterste beste hunnen deuootsten
 dienst betoonende hadden hun verinaeken daer
 in dat sy my tot lof ende glorie vande Schep-
 per met blijdschap daer toe verboozderden.
 Waerom datse nu ooc vooz sulcke hunne dien-
 sten geloont worden/ ende hen verheugen inde
 ewigheyt inden Hemel. Maer in het Comple-
 torio onder Salue Regina, soose vooz den Heere
 beclaeghde haer onachtsaemheyt daer in datse
 noyt met behoorzlycke eerbiedinge sijn Moeder
 gediene en hadde/ begeerde dat de Heere sulck
 verbullen soude aen de selue/ ende haer beneer-
 stighde om die Antiph. aen sijn Moeder te offer-
 ren dooz het herte van Iesus Christus/ so heeft
 de Heere tetstondt so veel gulde bypsen wtgela-
 ten van sijn herte tot het herte vande Maegh-
 delijcke Moeder/ als sy wel wenste datse vrient-
 schap betoont soude ghehadt hebben aen sijn
 Moeder/ dooz welke bypsen tot haer in clonck
 de

De vziendelijckheyt vande liefde / waer dooz de
 Heere Iesus als Soon beweeght wordt tot syn
 soetste Moeder / ende daer dooz werdt alle haer
 onachtsaemheydt betaelt. Dese voldoeninghe
 mogen wy ooc vertrijgen van onsen goedertie-
 rensten verlosser met dit oft diergelijcken gebeden:
 O alder soetsten Iesu dooz de liefde waer
 dooz ghy v gheweerdicht hebt dooz ons tot de
 supuerste Maeght vleesch aen te nemen / ende
 gebozen te worden / om dat ghy soude voldoen
 het ghebreck van v armen. Ich bidde v dooz v
 soetste herte / wilt v gewerdigen te voldoen aen
 v Maeghdelycke Moeder alle het misdaet dat
 ick dooz onachtsaemheydt en ondancbaerheyt
 menighbuldelijc gedaen hebbe inden dienst en
 eere van sulcken goedertieren Moeder / wiens
 Moederlycke barmherticheyt ick bekenne dat
 my noot in mynen noot ontbroken heeft / dooz
 welcke tweerdige dancbaerheyt bidde ic v / offert
 haer o goedertiereste Iesu v soetste herte / oner-
 bloeyende van alle saligheyt / haer daer in ghe-
 uende alle uwe Goddelijcke affectie / dooz de
 welcke ghy haer vander ewigheyt / bouen alle
 lichepselen dooz v gratie tot een moeder verco-
 sen / behoet / ende geschapen hebt / ende met alle
 deughden en gratten onbegrijpelyc verciert
 hebt. Ende daer by ooc alle de vziendelijckheyt /
 waer dooz ghyse opt op aertrijc feest aengedaet
 hebt als sy v noch cleyn kindeken zijnde dij
 haren schoot hadde. En alle de getrouwicheyt
 die ghy haer daer na alle den tijt gheduerende
 als ghy met de mensche oniglyct dooz v liefde
 als kindt aen syn Moeder bewesen hebt / (haer
 ghehoorsaem zijnde in alles als een kindt syn
 Moeder / die zijt den regeerder der hemelen) en
 sonderlinge inde uredes doots als ghy bycas

Een gebet
 vvaet
 door vvy
 va Chri-
 sto vercri-
 ghen ver-
 vullinghe
 van alle
 onachtsae-
 heden die
 me inden
 dienst va-
 de Mage
 Maria ge-
 daet heeft.

K r b e p s

beygen smerte vergetende/ en tot het diepste vā
 b merch toe/ met haer medelyden heb bende in
 haer verlatenheyt/ haer vertien hebt van eenē
 getrouwen betwaerder en Sone/ oock daer by
 de affectie van die ontweerdeerlijcke melweerdigheyt:
 waer dooz ghy haer ten dage vā hare
 blydelicste opneminge verheten hebt bouē alle
 Choozen der Engelen/ en haer gestelt hebt als
 een Vrouw en Coninginne des aertrijcks en
 hemelrijcks/ ende soo o goeden Jesu verfoēt my
 v Moeder/ ende gont my die in mijn leuē ende
 doodt tot een goedertieren doozspzaester ende
 vrouwe. Ende als dese dooz dese woorden: Eia
 ergo aduocata nostra, de goedertierēste Moeder
 aentiep tot haer hulpe/ so scheen de doozlichtige
 Moeder al oft sy met sommige stercke coozden
 getrocken hadde gheweest / haer tot dese te
 buygen. Waer dooz sy verstaen heeft dat so die
 hils als yemandt haer aentoept met deuotie
 haer noemende sijn Aduocateresse/ dat dooz die
 name haer Moederlijcke goedertierenheyt soo
 beweeght woꝝdt/ datse haer niet en can weder
 houwen oft sy moet haer goedertierhijc tot sijn
 gebeden buygen. Maer in die woorden / Illos
 tuos misericordes oculos, &c. de saligste Maegt
 liefelijck rakende de kinne van haren Sone/
 heeft hem onswaerts na der aerde gebuyghet/
 seggende: Dit sijn mijn barmhertighste oogen
 die ic salighlijc can buygen tot alle die my aen
 roepē: waer dooz sy ooc ouerbloedige bruchten
 genieten van d'ewigge salicheyt. Doen isse van
 den Heere gheleert gheworden datse te minsten
 dagelijcs sijn saligste Moeder dooz dese twee
 woorden soude aenroepen/ te weten: Eia ergo
 aduocata nostra, en illos tuos misericordes ocu
 los, &c. en datse daer dooz seker soude sijn datse
 indē

Met vvar
 vvoorden
 datmē de
 H Maegt
 dagelijcs
 aenspre
 ken sal.

Inde leſte ure niet wepnigh onderſtandt daer
dooz ſoude vercrighen. Doen offerde deſe aen
de ſalighſte Maeght hondert en byſtich Ave
Maria; dieſe laſt haerder eeren/biddende datſe
inde ure des doodts haer ſoude geweerdighen
dooz haer moederlycke goedertierenheyt by te
ſtaen/ en ſiet alle de woorden dieſe geleſen had
de die ſchene inde gedaente van gulde penmin
gen gepreſenteert te worden hooz de Conſiſto
rie/ende van daer beuolen te worden aen ſijn
Moeder/de welcke de goedertiere Moeder aen
beerdende als een de getrouſte beſteetſter leſe
elc beſyden tot proſyt ende vertrooſtinge van
die ſiele / beſozghende met een de neerſtigſte
ſozghbuldicheyt dat ſoo waaneerſe ſoude van
deſe werelddt ſcheyde hooz elcke van deſe offer
handen ſy ſoude vercrighen ſonderlinghe ver
trooſtingen en ſeker onderſtandt by den ſcher
pen rechter. Ende ſy heeft ooc verſtae dat als
yemandt het eynde van ſyn leuen beueelt inde
gebeden van eenen Heyligen/ dat terſtondt die
gebeden worden ghebrocht hooz de vierſchaef
handen rechter/ende dien Heyligen dieſe beuo
len wordē die wordt van Godt Abuoct aet daer
duer geſtelt: op dat by ten gelegende tyde daer
van hem goet beſozghe.

Noteert
de vrucht
vande de
uote ghe
beden.

Hoe dat Godt het Cruys eert, ende oock de ſuy
uer herten. Item van ſijn vyanden te beminne
ende vande cracht vant woordt Godts, vande
verdienſten vande vaſten des regels, ende hoe
datmen den Heere droncken maect.

DAT LIII. CAPITTEL.

Op den Feestdagh vā h. Cruys verheffinge
ſooſe haer buyghde om reuerentie te doen
aent Cruys Chriſti / ſeyde de Heere tot haer.

R r 2

Merckt